

PROBATSİYA NAZORATI OSTIDAGI SHAXSLAR BILAN IJTIMOİY- PSIXOLOGİK İSHLARNİ TASHKİL ETİSH BO'YICHA IIO XODIMLARINING MAJBURIYATLARI

O`zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi Akademiyasi 3-kurs 337-guruh kursanti

Bobojonov Islombek Karimboy o'g'li

Annotatsiya: Mazkur maqolada probatsiya nazorati ostidagi shaxslar bilan ijtimoiy-psixologik ishlarni tashkil etish masalalari yoritilgan. Unda Ichki ishlar organlari xodimlarining ushbu jarayondagi majburiyatlari, psixologik yondashuvning ahamiyati, individual profilaktika rejalarini tuzish hamda shaxsni jamiyatga qayta ijtimoiylashtirish mexanizmlari tahlil qilingan. Shuningdek, probatsiya tizimida insonparvarlik tamoyillari asosida olib boriladigan psixologik va ijtimoiy ishlarning samaradorligini oshirish yo'llari ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: Probatsiya, ijtimoiy-psixologik ish, Ichki ishlar organlari, rehabilitatsiya, profilaktika, psixologik yondashuv, ijtimoiy moslashuv, nazorat ostidagi shaxs, shaxsni qayta tarbiyalash, jamiyatga integratsiya.

O'zbekiston Respublikasida huquqbuzarliklarning oldini olish, jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish va qayta ijtimoiylashtirish tizimini kuchaytirish davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biridir. Shu jarayonda probatsiya xizmati muhim o'rin egallaydi. Probatsiya nazorati ostidagi shaxslar bilan olib boriladigan ijtimoiy-psixologik ishlar ularning jamiyatga qayta moslashuvi, qonunlarga itoatkor fuqarolarga aylanishi va takroriy jinoyat sodir etish xavfini kamaytirish uchun xizmat qiladi.

Ichki ishlar organlari xodimlari probatsiya nazorati ostidagi shaxslar bilan ishlashda, eng avvalo, ularning shaxsiy xususiyatlarini, psixologik holatini, ijtimoiy muhitini chuqur o'rganishlari zarur. Har bir nazoratdagi shaxsning jinoyat sodir etishiga olib kelgan sabablar, hayot tarzi, oilaviy muhit va atrof-muhit ta'siri sinchiklab tahlil qilinadi. Shu asosda individual profilaktika rejasi ishlab chiqiladi. Ushbu reja doirasida psixologik suhbatlar o'tkazish, motivatsion treninglar tashkil etish, mehnatga joylashtirishda ko'maklashish va ijtimoiy moslashuvni ta'minlovchi chora-tadbirlar amalga oshiriladi.

IIO xodimlarining majburiyatlari orasida, shuningdek, probatsiya nazorati ostidagi shaxslar bilan muntazam aloqa o'rnatish, ularning huquq va majburiyatlarini tushuntirish, ijtimoiy yordam dasturlari haqida ma'lumot berish ham muhim o'rin tutadi. Psixologik yondashuvda

xodimlar shaxsning ijobiy sifatlarini rag'batlantirish, o'ziga ishonchni tiklash, ijtimoiy foydali faoliyatga jalb etish orqali ularning ruhiy barqarorligini mustahkamlashga intiladi.

Bundan tashqari, probatsiya nazorati ostidagi shaxslar bilan ishlashda IIO xodimlari oilaviy psixologiya, kommunikativ treninglar va stressni boshqarish uslublarini ham qo'llaydilar. Bu esa shaxsda o'zini nazorat qilish ko'nikmasini, konfliktlardan chiqish madaniyatini va mas'uliyat hissini rivojlantirishga yordam beradi. Shu tarzda olib borilgan psixologik va ijtimoiy ishlar natijasida nazorat ostidagi shaxslarning jamiyatga qaytish ehtimoli ortadi, ularning hayotga ijobiy munosabati shakllanadi.

Probatsiya tizimida IIO xodimlarining faoliyati nafaqat nazoratni amalga oshirish, balki insonparvarlik tamoyillariga asoslangan ijtimoiy va psixologik yordamni yo'lga qo'yishdan iboratdir. Har bir xodimning mas'uliyatli yondashuvi, kasbiy malakasi va insoniy fazilatlari probatsiya nazorati ostidagi shaxslarning kelajakdagi hayot yo'lini belgilashda hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'ladi. Shu bois, mazkur sohada xodimlarning psixologik tayyorgarligini oshirish, zamonaviy reabilitatsiya va motivatsiya uslublarini amaliyotga tatbiq etish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining “Probatsiya to'g'risida”gi Qonuni, 2019-yil.
2. O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi me'yoriy hujjatlari to'plami.
3. Karimov I.A. “Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch”. Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
4. Mirziyoyev Sh.M. “Inson qadrini yuksaltirish va xalqparvarlik – siyosatimizning bosh mezoni”. Toshkent, 2022.